

Leto I.

V Ljubljani, dne 9. junija 1934

Štev. 15.

Željno vas čakajo bratovska srca...

Pokažimo se vredne zaupanja njih, ki prihajajo v znamenju svobode, pravice in enakosti!

Dobrodošli, dragi bratje!
Iskreno pozdravljeni, vrli narodni borci,
na bratskih slovenskih tleh!

Jugoslovanska narodna stranka stopa v Sloveniji prvič na javni oder pred oči ljudstva samega, da po svojih pravih voditeljih, iskrenih narodnih predstavnikih položi javen obračun o svojem enoletnem delu za blagor kralja, domovine in naroda. Kratka je po časovnem poteku ta doba, toda veliki so uspehi, ki jih more z zadovoljstvom in globokim notranjim zadoščenjem pokazati svetu. Vse njeno delo je prepleteno s svetlimi vezmi iskrene ljubezni, skrbnosti in požrtvovalnosti, ki so morale spričo narodne zavednosti in hotenja po izboljšanju sedanjega težkega stanja roditi take sadove, kakor jih je bilo pričakovati z naše strani in kakršni so porazno osupnili naše nasprotnike.

Je pa še drug velik namen naših prvih shodov v obmejni, vseskozi narodno zavedni Sloveniji. Nič čudnega in le človeško je, da je marsikomu globoko klonila trudna glava pod pezo morečih, mračnih skrbi, ki jih neizprosno diktira sedanja orjaška borba za obstanek. Dolžnost in kot zakon sveta naloga Jugoslovanske narodne stranke je, da stopi s svojimi izbranimi voditelji in ustanovitelji med ljudske množice na nasem zdravem podeželju in posluša z najtoplejšim bratskim srcem vse bedne tožbe, vroče želje in najtišje misli, ki jih izražajo z globoko vero in upravičenim zaupanjem v njeno delo in pomoč jasne, poštene oči in resnicoljubna usta našega preprostega kmeta in našega malega človeka vobče. Nove tolažbe moramo vliči tem najpridnejšim in največ trpečim sinovom velikega jugoslovanskega naroda, novega potrdila njene globoke vere in zaupanja v lepšo bodočnost ter zmago pravičnosti smo dolžni dati široki deželi, ki je večten temelj vsega državnega skupnega življenja, naše državne sile in moči, oni deželi in osemu zdravemu, kremenitemu ljudstvu, ki je bilo od pamtiveka do današnjih dni vedno najzvestejši branilec domovine v njenih najtežjih borbah, preizkušnjah in nevarnostih.

Pokret Jugoslovanske narodne stranke v Sloveniji je še mlad, precej mlajši, kakor pa šteje živih dni v ostalih pokrajinah države. Komaj dobrega četrta leta beležimo, odkar so zadihale naše prve strankine organizacije ob Savi, Dravi in Muri ter njihovih neštetihi bistrhih posestrimih od Triglava do Sotle; petnajst tednov šele prihaja slovenska tiskana beseda Jugoslovanske narodne stranke, naša »Edinost«, v naše vasi, trge in mesta, da napaja verna srca z blagodejno rogo iz močnega vira čiste resnice in medsebojne sloge ter bratske ljubezni. Toda tudi sadovi te kratke dobe so nam najzgovornejši, prepričevalni dokaz, da smo na pravi poti, da nas je klical na površje političnega življenja in udejstvovanja narod sam z onim silnim, vse ostalo preglušujočim klicem, ki se mu ne more upreti in ga ne sme preslišati noben pravi, zvesti sin svoje domovine in svojega naroda.

Na vsej prostrani zemlji od južnih macedonskih planin ob zasanjanem Vardarju pa tja gori do zasneženih gorenjskih vrhov nad žuborečo zibelko bistrice Save se je zdramil in zganil narod in se v novo prebujeni zavesti, da je tu sam gospodar na svoji slavni dedovini, v množicah zgrnil okrog zveste čete idealnih borcev, ki so junško dvignili visoko pod sinje jugoslovansko nebo ponosni, čisti prapor Jugoslovanske narodne stranke. Zgostile so se naše borbene vrste, pogumno smo stopili na solnčno plan in v javno politično življenje, žal pa manjkajo med nami še mnogi bratje po krvi in duhu, ki še vedno tavajo zapeljani in zaslepljeni v mraku bratomorne mržnje, needinosti in gotove propasti. Tudi tukaj

SVETISLAV HODJERA
predsednik Jugoslovanske narodne stranke in
narodni poslanec.

izpolajujemo svojo dolžnost in jih privedimo k luči resnice in pravega spoznanja, v svojo sredo, ker smo to dolžni kralju, domovini in sebi.

V narodni slogi in edinosti naj spregovori in nečujskih shodih naša vas svojo odkrito, iskreno in pošteno besedo.

Čeprav nimajo naši prvi shodi v bistvu nobenega pompoznega, na zunaj kričavega manifestacijskega namena, ker se predvsem zavedamo resnosti in odgovornosti svojega vzvišenega poslanstva in trpke sedanosti, ko moramo v nelepšani obliki gledati in poslušati bolesti in težave naše vasi, vsega vzdihujočega podeželja in omagujočega malega človeka, vendar kljub vsemu temu z upravičenim ponosom želimo, da izzvene ti prvi shodi v Sloveniji kot iskrena, spontana narodna manifestacija vsezmagajoče ideje in programa Jugoslovanske narodne stranke!

Naši narodni poslanci in voditelji, ki bodo v nedeljo stopili v vašo sredo, so sami znani in preizkušeni borci za narod, kralja in domovino. V osvobodilnih vojnah so dali na oltar domovine vse, kar je terjala od njih in dali so celo mnogo več, kakor pa so bili dolžni storiti. Tudi v mirnem času so ostali taki. Svojega jeklenega značaja in prave rodoljubne narave niso nikdar menjavali. Žrtvovali so se za pravično narodno stvar na bojnih poljanah, žrtvujejo se tudi sedaj križem domovine in v narodni skupščini zopet le za dobro naroda in države. Sicer ima naša stranka res samo deset poslancev, toda to ne škoduje nič. Tudi Kristus je imel samo dvanajst apostolov, pa je vendar njegova velika beseda Resnice kljub vsemu zatiranju, uničevanju in preganjanju doživela v vesoljnem svetu zmago, dočim o njegovih nasprotnikih in njihovi moči že davno ni več sledu.

Velike, zdrave in življenja zmožne ideje prospevajo, rastejo in zmagujejo le med širokimi, po napredku in izpopolnjevanju stremječimi narodi. In zato se prav nič ne bojimo, da bo pravični pokret Jugoslovanske narodne stranke prav kmalu slavil svojo popolno zmago, priborjeno s sodelovanjem prav vsega jugoslovanskega naroda.

SHODI

Jugoslovanske narodne stranke

v Sloveniji

V nedeljo, dne 10. junija 1934

V Žireh ob 7. uri zjutraj pred župno cerkvijo oziroma v gostilni Gostiša.

V Gorenji vasi ob 11. uri dopoldne na dvorišču pred Hrovatom oziroma v hiši.

V Stranjah ob pol 4. uri popoldne pred Cerkvanim domom oziroma v njem.

Na teh treh shodih bo poročal predsednik stranke, nar. poslanec g. **Svetislav Hodjera** in drugi.

V Rajhenburgu ob 8. uri zjutraj na prostem pri gostilni Klanjšek oziroma v njej.

V Krškem ob pol 11. uri dop. na sejmišču pred hotelom Gregorič oziroma v njem.

Na obeh shodih bosta poročala narod. poslanca gg. **Josip Stažič** in **dr. Nikola Kešeljevič** ter drugi.

V Markovcih pri Ptujju ob 7. uri zjutraj pred cerkvijo ozir. v gostilni Rožmarin.

V Dornavi pri Ptujju ob 10. uri dopoldne pred cerkvijo oziroma v gostilni Slana.

V Gorišnici ob pol 3. uri popoldne pred gostilno Horvat oziroma v njej.

Na vseh treh shodih bosta poročala narodna poslanca gg. **dr. Stjepan Bačić** in **Miloš Dragović** ter drugi.

V Prekmurju:

V Šalovcih ob 7. uri zjutraj pred gostilno Števanec oziroma v njej.

V Gornjih Petrovcih ob 9. uri dopoldne pred gostilno Smodiš oziroma v njej.

V Gornji Lendavi ob 11. uri dopoldne pred gostilno Maršik oziroma v njej.

V Nuskovi ob pol 2. uri popoldne pred gostilno Mekiš oziroma v njej.

V Cankovi ob 4. uri popoldne pred gostilno Vogler oziroma v njej.

Na vseh petih shodih bosta poročala narodna poslanca gg. **dr. Milan Metikoš** in **Dragutin Perko** ter drugi.

Shodi se vrše ob vsakem vremenu!

Ob prvi obletnici

svejege obstoja more Jugoslovanska narodna stranka pokazati pred svetom najlepši uspeh: Ves narod brez razlike stanu se zbira pod njenim praporom

Prvo leto obstoja in plodonosnega delovanja Jugoslovanske narodne stranke tako med narodom, kakor v narodni skupščini je za nami. Mnogo truda in nesebične požrtvovalnosti je bilo treba, da je vzrasla med narodom v najtežjih razmerah in nesvobodnem ozračju mogočna stavba naše stranke, ki stoji na trdnih, zdravih temeljih in je ne more porušiti ali omajati nobena akcija naših nasprotnikov.

Ob vstopu v drugo leto sme in more Jugoslovanska narodna stranka s ponosom gledati na preteklo leto in povsem zadovoljna je lahko s svojim širokim in uspešnim delovanjem. S samimi uspehi, in sicer le z velikimi in obče koristnimi, je ovenčano prvoletno delo naše stranke. Široko in rodovitno je bilo polje, obdelovano z ljubeznijo, iskrenostjo in požrtvovalnostjo.

Redko katera druga politična stranka je bila deležna že v prvem letu svojega delovanja, v samem svojem začetku, toliko silnih ovir in krasnih uspehov, kakor jih je bila naša — **Jugoslovanska narodna stranka**. Ustvarjena v skrajno težkih političnih in gospodarskih razmerah, v strogi opoziciji in ne v vladi, pod strogimi zakoni in pod pritiskom grupacije, ki niti najmanj ne izbira sredstev, da prepreči njeno formiranje in razširjanje, se je Jugoslovanska narodna stranka razrasla v silno, košato in plodonosno jugoslovansko narodno drevo. Ni bila le ena sama fronta, na kateri se je morala naša stranka, komaj porojena in ustanovljena, trdo in najodločnejše boriti. Mnogo front, javnih in tajnih, je bilo postavljenih proti nam; vendar pa voditelji in ustanovitelji naše stranke niso klonili glav in obupovali. Z vedrim čelom, z borbenim ognjem v srcih in očeh so krenili v neenak, skoraj brezupen boj in že po prvem letu borbe izšli pred narod kot zmagovalci z mnogoštevilnimi, zavidljivimi uspehi.

V samem začetku je bilo treba predvsem osredotočiti delo na ustanavljanje strankinih organizacij, na razširjenje programa in ideje ter na zbiranje članov in volilcev ter sploh vseh poštenih in odkritih borcev za pravično stvar. Istočasno pa je naša stranka morala voditi nepopustljivo parlamentarno borbo z onimi ostanki bivših strank, ki so se našli in zbrali okrog oblasti in državnega vodstva. Kakor je bila borba v parlamentu neravna: 10 naših poslancev proti 285 vladnim, tako smo morali računati med narodom samim na politično mrtvilo, pobitost in nezaupanje proti vsaki stranki sploh, to pa zato, ker so se dotlej vse politične stranke dosledno izneverjale svojim danim obljubam.

Premagati je bilo treba narodno nezaupanje in abstinenčno najširših narodnih množic v javnem političnem življenju, ker je prav ta abstinenca v javnih političnih manifestacijah podpirala vladajočo grupacijo v tem, da je mogla delati, kar je hotela in da je zmagovala z malenkostnim številom svojih privržencev v parlamentu in na voliščih. Ko je pričela Jugoslovanska narodna stranka odločno stopati na prste tem vseodločujočim samozvan-

cem, je pričela ta grupacija s podlimi, neiskrenimi in zlaganimi denunciacijami med narodom ovirati njeno delo. Na debelo je razširjala izmišljotine o naših zvezah s to ali ono politično osebnostjo in zatrjevala je, da je naša Narodna stranka le namenoma in navidezno ustvarjena opozicija vladne JRKD. Ko že tudi to ni več zaleglo, se je trdilo in se trdi še danes, da ima Narodna stranka komunistično tendenco i. t. d.

Naša Jugoslovanska narodna stranka se je morala na eni strani braniti pred temi izmišljenimi očitki in lažmi ter klevetami, na drugi strani pa je morala voditi že najresnejšo, obupno borbo pod najtežjimi okoliščinami pri bivših neodkritih občinskih volitvah, čeprav je bila še skoraj popolnoma neorganizirana in nerazširjena. Boriti se je morala s tiskovnim zakonom, z javnim glasovanjem, s sodniško nestalnostjo in nezavednostjo posameznih organov. Naš nastop se je oviral z vsemi omogočimi in nemogočimi sredstvi, o kakem svobodnem udeleževanju, ki ga jamči ustava z obstoječimi zakoni vred, ni bilo niti govora. Toda kljub temu smo že pri občinskih volitvah v raznih krajih države mogli zabeležiti prav lepe rezultate.

V enem samem kratkem letu ni bilo lahko spričo težkih pogojev in spričo tako nesolidnega političnega nasprotnika doseči tako velike in razveseljive uspehe, kakor jih je dosegla Jugoslovanska narodna stranka. Kaj takega in enakega so mogli doslej zabeležiti le največji ideološki pokreti. Danes ni v vsej naši domovini niti ene banovine in niti enega okraja, kjer ne bi že stala močna organizacija Jugoslov. narodne stranke oziroma kjer ne bi že živahno delovale strumne vrste naših borbenih pristašev, ni pa v vsej Jugoslaviji nobenega podeželskega naselja več, kjer še ne bi poznali ideje in programa naše Narodne stranke.

V kratkem času dvanajstih mesecev smo si ustvarili kljub vsem neverjetnim oviram močen lasten tisk, ki je naša najboljša vez z narodom in ki v milijonskih izvodih širi našo zmagovalno idejo med narodom, ki živi v pravem prirodnem raju med Vardarjem in Triglavom — (žal, da po zaslugi sedanjih oblastnikov le životari) — druga mogočna vez pa so mnogoštevilni sestanki, shodi in zborovanja, ki so prav povsod dobro obiskani in ki so dovolj zgovorno potrdilo, da ideja Jugoslovanske narodne stranke povsod zmaga. Ideja velikega pokreta Jugoslovanske narodne stranke je zatemnila in potisnila v ozadje vse ostale politične pojave, saj se blesti na njenem praporu vzvišeno geslo: »Iz naroda za narod, za njegovo svobodo, pravice in enakost vseh Jugoslov.«

Kje pa je skrivnost tega uspeha? Ali je mar v tem, da so naša grupacija JRKD in njeni pomočniki podpirali ali napadali? Ali je mar v tem, da vladata danes svoboda tiska in tajno glasovanje? Ali je skrivnost v tem, da smo se posluževali korupcije? Mar je bila ta skrivnost v kupovanju volilcev in pristašev?

Ne! Takih sredstev se mi nisimo posluževali, ker se najgor-

čenejšje borimo proti njim in se jih poslužujejo le naši nasprotniki! Skrivnost našega uspeha leži v našem programu, v naši poštenosti in iskreni borbi, v naši veliki ideologiji, da se zberejo vsi Jugoslovani okrog enotnega programa, ki je pošten, sodoben in napreden in čigar glavna zahteva je poštenost v politiki, iskrenost v delu in ljubezen napram domovini!

Naj si naši nasprotniki enkrat za vselej zapomnijo, da so naše največje svetinje: Kralj, država in narod!

Za temi največjimi svetinjami pa prihajajo še mnogotere ostale, ki pa jih vsebuje kot temeljne narodne zahteve, želje in pravice obširni program Jugoslovanske narodne stranke, katerega smo že itak v celoti objavili in podrobneje obrazložili v prejšnjih številkih »Edinosti«. Narod je slišal in dobro razumel naš program, katerega je takoj sprejel kot svojega in davno pričakovanega. —

Za zaščito obrtnikov, trgovcev in delavcev

Predsednik poslanskega kluba Jugoslovanske narodne stranke in neutrudljivi borec za narodne pravice, narodni poslanec g. dr. Milan Metikoš je vložil na ministru za trgovino in industrijo, g. Juraja Demetrovića glede zaščite prezadolženih obrtnikov in malih trgovcev pred prisilnim izterjevanjem dolgov iz prejšnjih let naslednjo interpelacijo:

»Gospod minister!

Mali obrtniki in mali trgovci, ki poslujejo z deželo in ki so dajali svoje blago ali izdelke kmetom na upanje, sedaj pa teh svojih prejšnjih zahtevkov pri kmetih nikakor ne morejo izterjati, ker so kmetje zaščiteni za dobo 12 let, so sedaj na milost in nemilost prepuščeni svojim upnikom, ki so jim svoječasno dajali blago na kredit oziroma bankam, ki so jim posojevale gotovino, potrebno za obratovanje, in ki sedaj svoje zahtevke od obrtnikov in malih trgovcev brezobzirno izterjujejo z visokimi eksekucijskimi stroški. Na ta način se uničuje naš srednji stan naših malih gospodarskih pridobitnikov, ki so ostali s strani države popolnoma nezaščiteni.

Če upoštevamo, da nimajo obrtniki in mali trgovci danes skoraj nobenega dela, prometa in zaslužka ter če se zavedamo, da je tako prizadetih okrog 250.000 rodbin teh malih pridobitnikov, je vsekakor potrebno, da se tudi njim določi in zagotovi s posebno ministrsko uredbo zaščita, ki jim bo omogočila, da bodo odplačevali postopno svoje stare dolgeve svojim upnikom v večletnih obrokih, seveda sorazmerno z načinom odplačevanja kmečkih dolgov. Vse naše gospodarstvo se nahaja v težkem položaju in je zato treba v svrhu ohranitve in obrambe naših malih pridobitnikov izvajati

Globoko je občutil in razumel plemenito, nesebično, nekoristolniško in iskreno borbo zavednih politikov, poštenih rodoljubov, ki zahtevajo izmenjavo ostarele in pokvarjene politične generacije.

Da! Naš pokret zahteva izmenjavo politične generacije!

Naš pokret hoče vzgojiti narod, da bo dajal za obrambo domovine, kakor doslej, le hrabre vojake, v politično areni pa bo odslej smel pošiljati samo poštene politike.

Po prvem letu svojega obstoja in delovanja sme Jugoslovanska narodna stranka biti zadovoljna z doseženimi uspehi, ki so res sijajni in obetajo biti v bodočnosti še lepši. Naš pokret nosi v sebi zdrave ideje in bo prav zato brez vsakega ozira na težo borbe pokazal svoj polni izraz in triumf v znamenju svobode, pravičnosti in enakosti vseh Jugoslovancev v dobrobit kralja, države in naroda!

isto načelo zaščite, kakor se izvaja pri kmečkem stanu.

Potrebno bi bilo, da se po nekem, dobro proučenem in premišljenem načrtu zagotovi tudi zaščita brezposelnih delavcev, katerim naj se zagotovi streha nad glavom in se jih zaščiti pred stanovanjsko odpovedjo in vsemi dražbami za dolžno najemnino ter za vse ostale njihove dolgeve v času, dokler so brezposelni, ker vsi pravi in poštene človekoljubi, socialni in narodni delavci zahtevajo, da se zaščiti vse ono, kar je slabotno in brezmočno, pred koncem in popolno propastjo. Vse to se da storiti, če je le na mestu dovolj dobre volje in ljubezni do bližnjega ter odločnosti, da se pomaga v najtežjih trenutkih lastnemu narodu.

Z ozirom na to je nujno potrebno, da se v sporazumu z g. ministrom za socialno politiko in narodno zdravje, z g. finančnim ministrom in z g. ministrom za pravosodje izdelajo vsi potrebni predpisi za zaščito vseh malih pridobitnikov in delavcev pred nezogibno propastjo.

Zato vas prosim, gospod minister, da mi blagovolite v narodni skupščini ustmeno odgovoriti na sledeča vprašanja:

1. Ali vam je znano, kako se uničujejo mnogoštevilni obrtniki in mali trgovci s tožbami in eksekucijami s strani svojih upnikov in kaj nameravate ukreniti, da se zaščiti mali pridobitni stan pred nezogibno propastjo?

2. Ali ste pripravljene v sporazumu s pristojnimi gg. ministri načeti in rešiti vprašanje zaščite brezposelnih delavcev, da se zaščiti z zakonom pred stanovanjskimi odpovedmi in pred tožbami ter eksekucijami za vse terjatve in ostale prejšnje dolgeve, dokler so brezposelni?

Beograd, dne 26. maja 1934.»

Zunanje politična aktivnost Poljske

S potovanjem poljskega zunanjega ministra polkovnika Becka v Bukarešto je dokončana važna era poljske zunanje politike, ki se je odlikovala po povečani aktivnosti in dobrih uspehih v delu. Ta era se je pričela s podpisovanjem poljsko-sovjetskega nenapadalnega pakta v mesecu juliju leta 1932. in v njej so sledili še podpis londonske konvencije o definiciji napadalca meseca julija 1933., podpis poljsko-nemškega nenapadalnega

pakta v januarju 1934., obisk poljskega zunanjega ministra Becka v Moskvi v letošnjem februarju, obisk francoskega zunanjega ministra Barthouja v Varšavi v aprilu t. l., nadaljevanje poljsko-sovjetskega nenapadalnega pakta od 3 na 10 let in naposled še potovanje ministra Becka v Bukarešto.

V Bukarešti je bila v razpravi cela vrsta poljsko-romunskih vprašanj, zlasti pa takih, ki zanimajo predvsem le obe omenjeni drža-

vi. Najvažnejše mesto v teh razgovorih je zavzemalo vprašanje poljsko-romunske zveze in pa vprašanje odnošajev Romunije napram sovjetski Zvezi. Po sklenitvi poljsko-romunske zveze se je situacija v obeh državah spremenila. Sovjeti so sklenili nenapadalne pakte z vsemi sosedi in med Poljsko ter Nemčijo je prišlo do pomirjenja. V prvi vrsti je bila poljsko-romunska zveza sklenjena zato, da bi se Poljska zavarovala pred Rusijo in Nemčijo, Romunija pa pred Rusijo.

Sedaj je situacija popolnoma drugačna — zaradi česar se je zveza morala prilagoditi novim razmeram. Znatno pridobitev pomeni ugotovitev v Bukarešti, da so se odnošaji med Rusijo in Romunijo popravili in da obstajajo najlepši izgledi na popolno likvidacijo dosedanjih rusko-romunskih sporov. Sam romunski tisk je ob tej priložnosti priznal, da je najdragocenejša usluga, ki jo je Poljska storila Romuniji, ta, da je pomagala skleniti nenapadalni pakt s sovjetsko Rusijo in zasluga Poljske je, da je besarabsko vprašanje izginilo iz vrste nerešenih mednarodnih vprašanj. Dočim je bilo na eni strani mogoče podčrtati poljske zasluge, je bilo na drugi strani treba Romuniji razložiti, da poljsko-nemški pakt ne skriva v sebi nobene nevarnosti za Romunijo in da se v odnošajih med Poljsko in Romunijo ni nič spremenilo. Kakor izgleda, se je to ministru Becku tudi posrečilo in se je s tem poljsko-romunska zveza le še utrdila. Prav lahko pa bi se mogel izzvati vtis, da poljsko-romunska zveza izgublja svoj praktični pomen tem bolj, čim ugodnejše se razvijajo sosedski in miroljubni odnošaji med vzhodnoevropskimi državami. Toda ta zveza je zasnovana na globokem prijateljstvu in skupnih interesih ter krepi občutek varnosti obeh držav ne le v sedanjosti, temveč tudi v bodočnosti, brez ozira na to, kako se še bodo razmere razvijale. Poljska in Romunija želita vsekakor ostati gospodarici svojega ozemlja in ne bosta dovoljevali, da bi kdorkoli iztegoval roko po njem, vendar pa je njuna zveza instrument miru in ni naperjena proti nikomur. To je približno jedro bukareških razgovorov, med potekom katerih se je ugotovilo, da imata obe državi na vse te stvari popolnoma isti in enak pogled ter da smatrata nadaljnji obstoj svoje zveze, ki je prestala in vzdržala že razne preizkušnje, za neobhodno potreben in naraven.

Z ozirom na to bi bilo zgrešeno misliti, da se je ob tej priložnosti posrečilo ministru Becku razmisliti vezi med državami male antante, kakor to trdi nemški tisk. Sicer je res, da izvira povečana poljska aktivnost iz ne ravno ugodnega položaja poljske države med Nemčijo in Rusijo ter iz težnje po uveljavljenju njenega položaja kot velesile, vendar pa ostaja slejkoprej utemeljen motiv vseh omenjenih poljskih akcij stremljenje po zagotovitvi lastne eksistence in splošnega miru na evropskem vzhodu ter v Evropi vobče. Toda, če bi se tudi moglo dovoliti, da bi sedanji poljski režim ljubosumno gledal na malo antanto in da bi želel njeno oslabilitev, da bi se tembolj podčrtal položaj močne Poljske, je povsem nedvomno, da bi Romunija vsako tako tendenco brez oklevanja odklonila. Romunski tisk je to ob tej priložnosti podčrtal s tem, da je glasno opozarjal, da se temeljne direktive poljske politike popolnoma strinjajo s političnimi tendencami male antante, tako da je izključeno, da bi Poljska in mala antanta hodili po ločenih, različnih poteh. Polj-

ška zunanja politika ostaja v svojem bistvu nespremenjena in se bo še nadalje opirala na sodelovanje s Francijo, malo antanto in Revizionistične države bi storile dobro in prav, če bi hotele uvideti, da stare zveze, osnovane v zagotovitev stanja, ustvarjenega z mirovnimi pogodbami, še vedno trajajo in da so nespremenjeno trdne.

Iz vsega je razvidno, da se dejstvu utrditve poljsko-romunske zveze ne more pripisovati nobena ostrina, naperjena proti mali antanti, kakor to poskuša naslikati nemški itk. Ta zveza, razume se, v prvi vrsti zasleduje existenco in skupna vprašanja Poljske in Romunije, poleg tega pa je tudi aktivni činitelj v delu za splošni mir, kateremu se je posvetila tudi mala antanta.

Zahteve našega Prekmurja

Ni ga kraja v naši državi, ki bi bil tako prizadet po krizi, kakor je Prekmurje. Razen nekaj industrijev nima ogromna večina naroda sredstev za najnujnejše potrebe, kakor so: sol, petrolej, vžigalice itd. Sicer pa to ni nič čudnega pri taki gospodarski politiki, kakor se vodi pri nas sedaj. Edini dohodek kmeta je živina, delavca pa sezonsko delo. Kako je s prodajo živine, smo že pisali in je vsakomur znano: samo narodni poslanec g. Benko sme izvažati živino in je drugi tudi nihče ne kupuje. Pa da bi vsaj on kupoval samo v Prekmurju! Ne, kupuje živino v Medjimurju in hrvaškem Zagorju, govori se, da celo v Vojvodini. Tako mora kmet prodati svoji živinče, kakor se kupcu zljubi. Zakaj ne kupujejo v Prekmurju živine tudi drugi? Zakaj je narod predan na milost in nemilost enemu človeku?

Drugo je s sezonskim delavstvom. Naš sezonski delavec je znana izvrstna delovna moč, priden, vztrajen, pošten in varčen. Prejšnja leta je vsakdo dobil dela, bodisi v tu- ali v inozemstvu, sedaj pa je naenkrat usahnil vir tudi tega dohodka. V inozemstvo smelo samo redki, in to samo v Francijo. Zakaj se ni preskrbela zaposlitev našim delavcem v Nemčiji, ko se je sklepala z Nemčijo pogodba? Pa so vendar bili na to opozorjeni vsi merodajni činitelji, tudi poslanec g. Benko!

Tudi drugi kmečki pridelki nimajo skoraj nobene cene, saj se lajca ponujajo po 5 za dinar, piščanci pa po 5 Din, in vendar ni odjemalcev. Nekoč in še pred nekaj leti se je vse lahko prodalo, sedaj se pa naenkrat ne more nič prodati. Kje naj vzamejo ljudje denar za najnujnejše potrebščine, posebno tudi za davke.

Sicer pa je zastoj vse tarnanje. Na vse te in še druge pereče potrebe Prekmurja so bili že neshetokrat opozorjeni vsi merodajni faktorji, posebno tudi naš poslanec g. Benko, pa vse skupaj nič ne pomaga. Zdi se, kakor da sploh nihče več ne bi hotel pomagati bednemu narodu. Poroča se, da v Prekmurju ni krize, da je ljudstvo zadovoljno in da se mu dobro godi. Ako pa bi se ti gospodje le malo potrudili med narod, v goriške kočje in bi imeli količkaj srca tudi za ubogo ljudstvo, bi mogli in morali poročati o strašni bedi, o pomanjkanju, kakršnega naš narod še ni doživel. Res je, da je naše ljudstvo do skrajnosti potpečljivo, z vsem srcem vdano kralju in državi, do najmanjših podrobnosti spoštuje zakone in je njegova prva misel in skrb: plačati davke in izpolnjevati svoje dolžnosti do države, toda ta njegova vrlina se ne sme izrab-

Poljski opozicijski tisk medtem ni pozabil naglasiti, da se je v Bukarešti razpravljalo tudi vprašanje odnošajev med Poljsko in malo antanto ter »nepotrebnosti« poljsko-češkoslovaški spor. Ta tisk nadalje pripominja, da bi morala tudi Poljska s svoje strani poskrbeti za izboljšanje svojih odnošajev napram mali antanti kot politični celoti in posebej še napram Češkoslovaški. Romunski tisk tega ni omenjal in bi bilo želeli, da bi to iskreno mnenje vzeli na znanje tam, kamor je bilo naslovljeno.

Obisk ministra Becka v Bukarešti je končna postaja v razdobju poživiljene poljske zunanje-politične aktivnosti in je pričakovati, da se bo poljska vlada že v bližnji bodočnosti pričela v prvi vrsti zanimati za reševanje notranjih in gospodarskih vprašanj. (Ceps.)

ljati ter se mu mora dati možnost vsaj znosnega življenja.

Naj navedemo najnujnejše zahteve Prekmurja:

1. Odprava zaščitne carine na industrijske izdelke, da bodo druge države kupovale živino in poljske pridelke.
2. Dovolji naj se kupovati živino v Prekmurju tudi drugim trgovcem z živino, zlasti pa naj se razdeli kontingent za izvoz živine tudi med druge izvozničarje.
3. Preskrbi naj se zaposlitev vsem sezonskim delavcem v tu-

Iz našega pokreta

DRUGI POHOD NAŠE STRANKE PO SLOVENIJI.

Jugoslovanska narodna stranka oziroma njen poslanski klub bo priredila prihodnjo nedeljo, dne 17. junija t. l. drugo serijo velikih javnih shodov v Sloveniji in sicer v raznih krajih na ozemlju bivših oblasti.

Točen razpored krajev in časa shodov bomo sporočili takoj v začetku prihodnjega tedna pisemno našim zaupnikom in sodelavcem v dotičnih občinah in krajih, da jim bo tako mogoče še pravočasno obvestiti vse člane, somišljenike in ostalo prebivalstvo ter razviti med njimi primerno agitacijo. Obenem bomo poslali tudi potrebno propagandno gradivo.

Za nedeljo 24. junija t. l. pripravljamo Jugoslovanska narodna stranka svoj velik shod v Ljubljani.

Vse naše zaupnike in prijatelje, ki bi želeli imeti še v juniju ali pozneje javne shode v svojih krajih, prosimo, da nam to čimprej sporoče obenem z eventualnim natančnejšim razporedom shodov, prostorom, časom itd.

Vse dopise naslavljajte na: »Edinost«, glasilo Jugoslovanske narodne stranke, Ljubljana, Poštni predal št. 115.

Osebnost pa lahko vsak dan prejmete zaželjene informacije v tajništvo Jugoslovanske narodne stranke v Ljubljani, Dalmatinova ulica št. 11, pritličje, desno. Poslovne ure so dopoldne in popoldne.

IZ KAMNISKEGA OKRAJA.

Ker nas zopet nekaj boli, se oglašamo v našem priljubljenem tedniku »Edinosti«, da javno povemo to svojo bolečino: Ob priliki lanskih jesenskih poplav je narasla Kamniška Bistrica porušila most na Duplici. Ker je stal ta most na zelo prometni točki, ki veže vse strani vode, nam je nerazumljivo, zakaj se še vedno ni pričel graditi dupliški most,

ali inozemstvu, zlasti v Franciji in Nemčiji.

4. Razdele naj se nove velike občine po gospodarskih vidikih in potrebah ljudstva.

5. Popravi naj se proga Murska Sobota — Hodoš, otvori promet preko Hodoša z Madžarsko in napravi naj se boljši vozni red za zveze z notranjostjo države.

6. Zopet naj se uvedejo uradni dnevi v Gornji Lendavi in v Križevcih za sodišče, okrajno glavarstvo in davčno upravo.

7. Zniža naj se zemljiški davek v razmerju z dohodki zemljišča.

8. Otvori naj se popolna gimnazija v Murski Soboti.

9. Cesta Cankova — avstrijska meja naj se prizna za carinsko cesto prvega reda.

10. Dovolji naj se dvolastnikom carine prost uvoz poljskih pridelkov.

11. Ljudstvu na Goričkem naj se omogoči gradnja vodnjakov.

Se stotine lahko ustvarljivih potreb ima prekmursko ljudstvo: regulacijo Lendave in Mure, gradnjo mostu Radenci—Petanjci, pravično in skorajšnjo izvedbo agrarne reforme itd. Vse to je lahko dosegljivo in ureditev tega naš narod tudi zasluži. Ker pa se za vse to doslej nihče ni brigal, vidimo, da nam sedanji poslanci nočejo pomagati; zato se bomo vsi oklenili nove Narodne stranke, katere poslanci so pokazali toliko razumevanja za ljudstvo, da smo prepričani, da nam bodo vse to tudi dosegli in nam pripomogli k vsaj znosnemu življenju.

zlasti ker imamo v naši okolici stalno mnogo brezposelnih, ki nosijo v žepu članske izkaznice vladne JNS ali kakor se je najprej imenovala JRKD. (To je potrebno omeniti zato, ker se to dogaja pri nas že nad leto dni.) Ne oglašamo se morda zato, ker naših ljudi pristojni činitelji ne marajo, pač pa zato, ker nujno potrebujemo most in ker nam ni vseeno, ali vozimo 3 ure daleč ali pa le pol ure. Od homškega do kamniškega mostu je namreč okrog 8 km. Apeliramo na pristojne činitelje, da končno že vendar prično graditi dupliški most, ker so poleti, kakor je vsakomur znano, pač najugodnejše vremenske in vodne razmere za to delo. Stalno se sliši po shodih in bere v listih, da se bosta kriza in brezposelnost najhitreje rešili z javnimi deli. Kakor pa vidimo v našem primeru, se nam ni še tako kmalu nadejati izboljšanja razmer, kajti če se zgradba, dupliškega mostu ne smatra za nujno javno delo, sploh več ne vemo, kaj naj vobče pomeni pojem: nujno!? — N.

ZIRI.

V tej naši narodni obmejni občini živi skromno, toda zelo delavno in žilavo ljudstvo, ki je že od nekdanj hrepnelo po narodni svobodi, hoteč se otresti tujega jarma. Žirovski delavec, kmet in obrtnik je gojil vedno močan naroden čut, o čemur pričča dejstvo, da sta bila že pred 25 let zgrajena pri nas »Sokolški« in »Orlovski dom«, čeprav je nemškutarija divjala proti slehernemu narodnjaku na prav nezasišan način. Po prevratu je vse prebivalstvo navdušeno pozdravilo lastno narodno državo Jugoslavijo in se oprijelo intenzivnega narodnega dela. Po dolgoletnih žalostnih izkušnjah in razočaranjih se je vse prebivalstvo z enakim navdušenjem zbralo zopet okrog Jugoslovanske narodne stranke, hoteč aktivno

Vsi na naše shode!

Pokažite s svojo polnoštevilno udeležbo našim narodnim poslancem, da v težki borbi za izboljšanje položaja, za svobodo, pravičnost, poštenost in enakopravnost tudi pri nas niso osamljeni, temveč da stoji za njimi narod v celoti!

Pridite vsi in pripeljite s seboj vse prijatelje in znanee! Pridružite se nam na poti k zmagi!

pod njenim praporom delovati za doseg vseh onih ciljev, ki smo si jih postavili za znosno življenje v lastni državi. Zato želimo vsi poštene in odkritosrčni občani, da preneha staro politično sovraštvo in prerekanje med sosedi, ker nam je vse to doslej le škodovalo. Če si hočemo ustvariti boljšo bodočnost, moramo biti složni, edini, poštene in ne nevoščljivi; pozabimo, kar je bilo slabega in stopimo složno na novo pravo pot, ki nam jo kaže Jugoslovanska narodna stranka, ker le po tej poti bomo dočakali boljšo bodočnost. Zato še enkrat vabimo vse, ki imajo čisto vest in smisel za skupno pošteno delo ter ljubezen do svojega bližnjega in do lepe naše domovine, da pristopijo brez izjeme k Jugoslovanski narodni stranki. Ni treba več poslušati onih podkupljenih agentov, ki sejejo med naše prebivalstvo le sovraštvo in zgago, temveč jih izženimo iz svoje družbe, plačilo za svoje razdiralno delo in rušenje bratovske složnosti bodo pa kmalu prejeli. Proč s sovražstvom in nesmiselnim neslogo! Stopimo združeni kot en moč v boj za poštenost in pravico, lotimo se solidarno pozitivnega dela za zgradbo nove, lepše bodočnosti! — Ž. Č.

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU.

V eni zadnjih števil »Edinosti« ste kratko poročali, da je upravno sodišče v Celju za občino Križevce pri Ljutomeru razveljavilo lanske oktoberske občinske volitve. Volilni odbor je namreč takrat proglasil izid volitev tako, da je kandidatna lista JNS (preimenovana JRKD) dobila 358, opozicijska lista pa le 296 glasov. Ugotoviti moram, da predstavnikoma opozicijske liste takrat sploh ni bilo dovoljeno vršiti kako kontrolo nad glasovanjem in zapisovanjem oddanih glasov. Za kontrolo sta se morala posluževati zelo primitivnega sredstva, namreč štetja glasov na eno ali drugo listo s pomočjo koruznih ali kavčnih zrn, ki sta jih spuščala v levi oziroma desni žep. S tem enostavnim, pa popolnoma zanesljivim štetjem oddanih glasov sta točno ugotovila, da je prejela lista JNS le 188, opozicijska lista pa 443 glasov, kar sta omenjena predstavnikoma opozicijske liste potrdila tudi pod prisego.

Pri ponovnih občinskih volitvah dne 23. maja je sicer bilo dovoljeno predstavnikoma opozicijske liste zabeleževati glasovanje vseh volilcev, nista pa nikakor smela kontrolirati zapisovanja zapisnikarja, ki je bil postavljen celo iz druge občine. Volilni odbor je pri ponovnih volitvah proglasil volilni izid tako, da je dobila lista JNS kar 408, opozicijska pa komaj 213 glasov. Oba predstavnikoma, katerih točno zabeleževanje sta stalno nadzirala tudi občinska odbornika in namestnika, sta pripravljena pod prisego potrditi, da je po njunih točnih zapisnikih dobila lista JNS le 301 glas, lista opozicije pa točno 317 glasov. Z ozirom na omenjeni, uradno proglašeni izid je bilo JNS priznanih 21 občinskih odbornikov, opoziciji pa le 3. Tukaj je vsak komentar odveč in bi javne obsodbe ter ogorčenih izjav naših volilcev ne prenesla

ne papir ne strogi tiskovni zakon. Omenimo naj le, da je bila takoj s strani opozicije vložena na upravno sodišče v Celju ponovna pritožba in ljudstvo sedaj nestrno pričakuje pravične razsodbe.

Prosimo vas, da pridete čimprej z gg. poslanci Jugoslovanske narodne stranke tudi med nas, da nam daste tolažbe in nove pobude za vztrajanje v borbi do končne zmage pravičnosti in svobode. Pridite, ker vas res željno pričakujemo! — F. R.

IZ DRAVSKE DOLINE.

Kmetje v Dravski dolini se v svoji veliki stiski obračamo z vsem zaupanjem na gg. poslance Jugoslovanske narodne stranke in jih iskreno prosimo, da poskrbe za nas, ki smo že na kraju svojih moči. Nimamo ne hrane ne obleke niti za lastne družine, kje naj še dobimo oboje za posle? Delamo sami mnogo čez svoje moči; mnogo smo pretrpeli in vse to molče. Sedaj pa nam bije dvanajsta ura. Čeprav kmalu ne pride nujna izdatna pomoč, bo vse neizogibno izgubljeno. Nihče že nima več potrebnega orodja za opravljanje svojega dela: tu se je polomil plug, tam voz, raztrgala se je veriga itd., toda nikjer ni niti dinarja za popravilo. Niti srpov, vil, koš in grabelj ni več. Doslej smo si še drug drugemu posojevali, sedaj pa smo prišli že tako daleč, da vsi skupaj nimamo nič. Kaj naj začnemo? Objubovala se je kmetu pomoč. In res je prišla »zaščita kmeta«, z njo pa tudi žgoča ironija: Kmet, ki nima niti najpotrebnejšega, naj plača poleg obresti še nekaj kapitala! Mi, kmetje, delamo in stradamo, smo pa vendar zvesti in dobri državljani, ki ljubimo in tudi nekaj žrtvujemo za svojo domovino. (In sicer žrtvujemo vse naše moči; ne pa morda »trud« za zabavo po Jadranskem morju!) Zato upravičeno zahtevamo, da se nas pusti vsaj še dihati. Pristrčno prosimo gg. poslance Jugoslovanske narodne stranke, da nas obiščejo tudi v Dravski dolini. Vprašujemo se neprestano: »Ali bo še kdaj zasijalo poživiljajoče solnce naši ljubljani, s toliko krvavimi žrtvami osvobojeni domovini? Ali bo kmet še kdaj rešen groznih in morečih skrbi? Ali bo še kdaj naša mladina, naša deca, živela brezskrbno mladost in v veselju ter zadovoljstvu prepevala ob severni meji svoje mile jugoslovanske pesmi?« —

POLJANSKA DOLINA.

Končno smo le dočakali dan, ko bomo pozdravljali v svoji sredi naše prave narodne očete in skrbnike, poslance Jugoslovanske narodne stranke, predvsem pa predsednika stranke g. Svetislava Hodjero. Svoje iskreno veselje bomo izrazili in pokazali tudi na zunaj, še večje pa nosimo seveda v svojem srcu, kar pa nismo navajeni razkazovati vsemu svetu. Naši nasprotniki razširjajo po vsej dolini najgorostasnejše laži in izmišljotine, češ da se kaže Narodna stranka samo navidezno prijateljico ljudstva, v resnici pa da pripravlja ljudstvu še višje davke, kazni itd. Med drugim govore, da namerava Narodna stranka, če bi prišla na vlado, izvesti

